

**וארטים לפרשת השבוע**

**כא א ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם.** לפניהם הכוונה לפני הדיינים. הדין ידוע שבספק ממון יש 6 סוגי הכרעות לדיינים והן רמוזות במילה משפטיים מוחזק. **שוא,** פשרה, טענין, יחלוקו, מונח עד שיבוא אליהו. והנה יש הכרעה נוספת שלא מוזכרת והיא הכרעת **כל דאלים גבר**, ובשלמא לתוס' דס"ל דכל דאלים הוא סילוק והיינו שהדיינים לא מכריעים אלא רק מסלקים את ידיהם נוחא, אלא לפי הרא"ש דס"ל דכל דאלים הוא הכרעת הדיינים למה מתעלמים מזה. וי"ל דהוא בהמשך הפסוק **אשר תשים לפניהם**, היינו לפי הרא"ש, יש עוד הכרעה, והוא שתשים לפניהם והם יריבו ביניהם.

**כא ג. אנו גנפו יבוא גנפו יבוא אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו.** הנה בפרשת בהר כתב ויצא ומעמך הוא ובניו עמו. ואילו כאן לא כתב בניו ומדוע? וי"ל, אומר החת"ס, דהנה רש"י והרמב"ן כאן כותבים שהאדון חייב בפרסת האישה והילדים במקום האב, והרי חיוב האב במזונות בנו הוא עד גיל שש. וא"כ כאן שמדברים על יציאת העבד לאחר שש, ממילא אין לדים שהוא זן כעת וא"כ לא ויצאים ילדים מרשותו, משא"כ בפרשת בהר שמדברים שם על יובל זה יכול להיות גם אחרי שנתים, אז יש דין שיוצאים גם חיובי בניו מעמו.

**כז ו. ורצע אדוניו את אזנו במרצע.** וברש"י הביא מקדושינן וצא אזנו הימנית, אז אינו אלא של שמאל ת"ל שהרצעה היא באוזן ימין דילפינן אזן און במצורע. ובחנות התורה ביאר בדרך דרוש את רש"י מה ההוי"א ולמר שהוא אוזן שמאל האל כל מצווה היא בימין? ותיירץ דאיתא בחזו"ל שאת עשרת הדיברות אמר הקב"ה בימינו זה היה לשמאל של ישראל, וא"כ אוזן שמאל שמע שמע בהר סיני שאסור לגנוב וכו' ולכן היה צד שהיא האוזן שתרצע. ומובא באבני שהם לרבי שמעון משה מלמד שהביא בדרך מליצה בשם אחיו רובי יהושע זלג דביאר מדוע למעשה אוזן ימין הרי אזני שמאל שמעה ראשונה? וע"ז י"ל כיוון דס"י"ה הוא גנב סימן שזה נכנס באוזן שמאל ויצא באוזן ימין ולכן האוזן שהוציאה אותו היא צריכה להירצע.

**כז יד. וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה, מעם מזבחי תקחנו למוות.** הגמ' בחולין י"א. ואמרת מהיכן יודעים שאזלינן בתר רוב, ומשני מאחורי רבים להטות. ופרכינן ה"מ ברובא דאיתא קמן, ברובא דליתא קמן מני"ל? ומשני דיליף מעולה, (שכולה למזבח וא"א לדעת אי טריפה היא או לא) שהיה לנו לחשוש שמא היא טריפה וא"כ הקרבן פסול, קמ"ל שהולכים אחרי רוב ורובם לא טריפות, ע"כ הגמ'. ומכאן גם לומדים שמי שהרג במזיד נהרג ולא יכול לומר הרגתי אדם טריפה, כי רובם לא טריפה. וכעת מובן הפסוק: וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה, היינו שאדם יהרג במזיד ויאמר (בערמה) הרגתי טריפה, למעם מובחי תקחנו למוות, היינו מביאים לו ראייה מהמזבח שמצינו בו שלא חוששים לטריפה, וממילא הוא יצטרך למוות. חיד"א וחת"ס

**כז יט. אם יקום ויתהלך בחוף וגו' רק שבתו יתן ורפא ירפא.** מכאן רמז לדין שפסקו הרמב"ם והשו"ע שאף שאין דנים דיני אדם בחזו"ל מ"מ ריפוי ושבתי דנים. ורמז לזה בפסוק זה: אם יקום ויתהלך בחוף והיינו חוף לארץ. רק שבתו יתן ורפא ירפא. אך שאר נזקי אדם אין דנים. כך הכהן לרבי אברהם יצחק.

**כא כ – כא. וכי לרב איש את אמתו בשבט ומת תחי' נקם ינקם. אך אם יום או יומיים יעמוד לא יוקם כי כספו הוא.** יש להקשות אם הטעם הוא כי כספו הוא אז מה אכפת לו אם מת מיד או עמד ליום או יומיים? וי"ל, אומר רבי מנדל מקוצק, דהנה יש דין שהמפקיר עבדו יוצא לחירות, א"כ אם הבעה"ב הרגו במזיד ומת מיד אין לך מפקיר גדול מזה כי אנו רואים שרוצה להורגו ובודאי לא חפץ בעבדותו, וא"כ יש לעבד דין בן חורין ונקרא שהרג חברו יהודי ויחייבים ע"כ מיתה. משא"כ אם יום או יומיים יעמוד, אז אין הוכחה על מפקיר עבדו, ואדרבה הוא חי, והאדון נזהר שלא ימות מיד כי כספו הוא ולא מפקירו, ומכה עבד פטור ממיטה.

**כא לו. כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו המשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה.** והטעם בשר שנתנים ארבע ארבע חמש כבשר, ואמרת הגמ' שבגניבת שור הוא התבה ע"י שנטל את השה על הכתפיים, ובגלל הבזיון מורידים לו ששה אחד ובמקום חמש ישלם 4. והטעם שמורידים לו כשעוקר הזה? **אפש'ל** טעם שמוקדים לו רק חמישית מהקנס – דהא אמרו חז"ל "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער" ועוד אמרו חז"ל "מיידה טובה מרובה פי חמש מאות ממידת פורענות", וממילא יוצא שאם לענין השכר אדם מרויח כתוצאה, מהצער פי מאה – אז לענין העונש אדם צריך להרויח כתוצאה מהצער חמישית. דהא עונש זה מידת פורענות שהיא אחת מחמש מאות ממידה טובה, ומאה לחלק לחמש מאות שווה חמישית. ולכן מובן למה במקום שלם חמשה חמל בשור – הוא משלם ארבעה

כיון שזה מה שהוא מרויח מהצער – הנחה של חמישית מהעונש. שלחו לעלון.

**כב כב. אם ענה תענה אותו כי אם צעוק יצעק אלי שמע צעקתו.** הלשון כי אם צעוק הוא קשה, כי היה צריך להיות כתוב ואם צעוק יצעק אלי. וי"ל ע"פ ב"ב טז דפינה לשי"ש נכתבונה במה שציערה לחנה כי היא רצתה שחנה תתפלל, ובכ"א נפטרו לה הילדים. ומוכיחה מכך הגמ' שאסור לצער אדם אפי' לשי"ש. וזה מה שכתוב כאן בפסוק אם ענה תענה אותו בשביל (כי אם) שיעצק אלי, שמעו אשמע צעקתו, ואז המשך הפסוק וחרה אפי' והרגתי אתכם, ר"ל.

**כב כד. אם כסף תלווה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה.** יש לפרש את הפסוק כך: אם כסף תלווה את עמי הכוונה שהלוואה צריכה להיות עם עמי היינו בני עמים ואחר ע"פ ב"ב עה: יש איסור להלוות כסף שלא בעדים. אבל 'את העני עמך' הכוונה כשנותן צדקה לעני, זה יהיה עמך היינו בינך לבין עצמך, ולא תהיה לו כנושה שמביא עדים.

**כב ל. לכלב תשליכון אותו.** יש לעיין למה כתוב תשליכון ולא תשליכו? וי"ל, אומר רבי חיים קניבסקי, שבא לרמז לדברי הגמ' בשלהי שבת, דאיתא שם דדרך העולם להשליך שאריות הבשר לכלב והנ"מ במדבר, אבל בעיר לא יעשה זאת כי הכלב יסוך אחריו. והנה איתא בב"ב כה. מרחיקין הנבילות מהעיר נ אמה. ולכך כתיב לכלב תשליכון והיינו שתשליחו נאמה כדי שלא יאחז אחרים.

**כג ד-ה. כי תפגע שור אויבך או חמורו תעה השב תשבנו לו. כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וגו' עזוב תעזוב עמו.** הנה במצוות השבת אבידה כתוב **אויבך**, ואילו במצוות עזוב תעזוב כתוב **שונאך**. צ"ע למה שינתה התורה בלשון בין שתי המצוות? וי"ל מה שחילקו חכמי הלשון בין אויב לשונא. אויב הוא מי ששנאתו בסתר וכלפי חוץ נראה כאוהב, ואילו שונא הוא מי שמראה את שנאתו כלפי חוץ. וכעת הכל כמין חומר. דברפרשת אבידה שהבהמה תועה בדרך ואין בעלים שרואים ד"ז אז זה הזדמנות לאויב לשלף חוץ נראה כאוהב לנקום את שנאתו לבעלים, ואותו ציוותה התורה להשיב. משא"כ בעזוב תעזוב שם האויב לא יעניז לא לשיע כי כלפי חוץ הוא משקר ואוהב, והבעלים כאן רואים אותו ובודאי יעזרו, ולכך הציווי הוא על השונא ששנאתו היא כלפי חוץ ואותו ציוותה התורה לעזור. פרדס יוסף.

**כג טז. והג האסיף בצאת השנה באספך את תבואתך מן השדה.** וקשה כאן קושיה עצומה, הא חג האסיף הוא חג השוכות, וככותב כאן שהוא בצאת השנה, היינו באלול, ולהן בפרשת כי תשא כתוב חג האסיף לתקופת השנה ופרש"י בתחילת השנה הבאה? וי"ל, אומר היאור שמח' ע"פ המדרש הידוע (ליקוט פרשת פנחס), שמעיקרא הקב"ה רצה לעשות ר"ה בחודש תמוז, וי"כ בחודש שב, וסוכות בחודש אלול, ובגלל שעשר חייב העגל הקב"ה ביטל הכל, ובתשרי נתפייס ופרע להם את כל החגים הנ"ל בחודש תשרי. וא"כ פרשתנו שהיתה קודם חטא העגל – סוכות היה אמור להיות באלול, ואילו בכ"י תשא' שהיה אחר חטא העגל סוכות נהיה בתחילת השנה. ויובן ג"כ למה בכ"י תשא' כתוב ג"פ יראה כל זכורך יולא יחמוד איש את ארצד', ואילו כאן (כג כז) לא כתוב את המשפט ולא יחמוד איש את ארצך על הפסוק שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך. וי"ל ע"פ עירובין נד. שקודם שנשתברו הלוחות אין כל אומה ולשון שולטת בהם, וכאן הוי קודם שנשתברו הלוחות לכך לא הוצרכו בברכה של לא יחמוד איש את ארצך, משא"כ בכ"י תשא' לאחר שבירת הלוחות הוצרכו להבטחה ולא יחמוד איש את ארצך.

**כג יט. ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלוקיך לא תבשל גדי בחלב אמו.** וקשה מה הקשר בין ביכורים לאיסור בשר וחלב? וי"ל ע"פ מה שמספרים על הגאון שכשהוא היה בבית הכסא, כמי שלא יבוא להרהר בלימוד הוא היה קורא בספרי כהמה של גוים, יום אחד הוא רואה שכתוב שאם אחד מעררב בשר וחלב יחדי, ולוקח את החלב ומשקה עם זה את האילן צומחים פירות מאוד מיוחדים.. אמר הגאון כעת אני מבין את הקשר בין ביכורים לבשר וחלב, היינו שהתורה אומרת לנו שכשתביא ביכורים לר ארצך בשר וחלב ותשקה עם זה את האילן, כי זה אסור בהנאה. (מאז הוא הפסיק ללמוד בספריהם כי הוא מגיע ע"י"כ לדברי תורה).

**כג כז. לא תשתחוה להם וגו' כי הרוס תהאם ושבד תשבד מצבותיהם.** יש לעיין למה לא הובא גם יואת אשירהם מצבותיהם או יתשרפו אש' כמו שכתוב בכ"י ויאת ובדברים? וי"ל, אומר רבי יחזקאל אברמסקי, ע"פ ע"ז נ: ששם מבואר שגוי לא יכול לאסור דבר של יהודי וא"כ ליהודי נח בזה, וכגון שהיהודי בעצמו עובד ע"ז אז גם הגוי יכול לאסור את החפץ של היהודי, ואומרת הגמ' שאחרי שישראל עבדו לעגל נאסרו כל האשמות בארץ כנען אע"פ שארץ כנען היא ירושה מאבותינו וא"כ אין גוי אוסר דבר שאינו שלו, בכ"א זה נאסר כי מתברר

**פרשת משפטים תשפ"ב**

שניחא להם לישראל העבודה לעגל, וא"כ י"ל דהכא הוא קודם חטא העגל לכן כתוב לשבר רק את המצבות שזה תלוש ושייד לגוי אבל אשירה הוא מחובר זה שייד לישראל ואת זה לא צריכים לשרוף אז להשמט כי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ורוק אחרי חטא העגל שהתברר שניחא לנו בזה אז שליחותיהו קא עבדי ונאסרו גם העצי אשירה, לכן בכ"י תשא התוסף דינא שאשירהם תשרפו אש'.

**כג כה. ועבדתם את ה' אלוקיכם וברך את לחמך ואת מימין.** יש להבין מדוע פתח בלשון רבים ועבדתם, וסיים בלשון יחיד לחמך ומימין? וי"ל דהנה מצינו בתהילים כע"ז שכתוב יאמר נא ישראל בלשון יחיד ואח"כ כתוב יאמרו נא בית אהרן בלשון רבים, ואמר ע"כ הגר"א שכשהפסוק מתייחס לכל ישראל הוא אומר בלשון יחיד וכשמתייחס ליחידים אומר בלשון רבים. וא"כ ממילא כאן נאמר כך: ועבדתם שם את ה' שאפי' אם תעבדו רק מעט אנשים את ה' אז יהיה ברכה לכל ישראל בפרנסה, וכמו שאמרו חז"ל כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא.

**הלכות**

**בפרשתנו לא תבשל גדי בחלב אמו.** מובא בחז"ל (מדרש שוחר טוב תהילים ח) שעיקר קבלת התורה היתה בשביל שנכשלו בבשר בחלב, והלכות בשר בחלב זה הלכות שיש בהם הרבה דינים בבית היהודי, כגון ביטול ברוב, טעם עיקר, נ"ט בר נ"ט, כטב כמבוסל, אינו בו יומו, דבר חריף, בריה, דבר פגום, ועוד הרבה דינים. לכן ענין גיד לכל מי שמנהל את ביתו כהלכה ללמוד הלכות אלו מתוך השו"ע ונו"כ וכך יוכל לדקדק בהלכות המורות אלו. **בביא כאן דין המשל מאכל פרווה בסיר חלבי (נ"ט בר נ"ט)** האם מותר לאכול אח"כ עם בשר? כשהמאכל הוא לא חריף (והיינו כשהוא ללא הרבה תבלינים שעושים את כל המאכל חריף), אם הכל הוא בן יומו (היינו כשבישלו בו חלב בתוך כ"ד שעות) לכתחילה לכ"ע לא יבשל בשביל לאכול עם בשר, אך כשבישל לשו"ע מותר לאכול עם בשר וכן נהגו הספרדים. ולרמ"א אסור לאכול עם בשר אך מותר לאכול בארוחה בשרית עם כלים שריים אף כשהם חמים וכן נהגו האשכנזים. וכשהוא לא בן יומו דהיינו כשעבר יותר מעשרים וארבע שעות מאז שבישלו בו חלבי, לספרדים מותר לבשל בו לכתחילה פרווה כדי לאכול עם בשר, ולאשכנזים אסור לבשל לכתחילה ע"מ לאכול עם בשר, אך כשבישל יכול לאכול עם בשר. **אבל כשהמאכל חריף** אין שיש טעם של חריף בכל המאכל כגון בצל מטוגן או הרבה בתבלינים חריפים וכדו'. (למעט מרק שיש בפנים גם בצל וכדו') ע"פ המשל הפרווה הנפך לחלבי ויש לו כל דיני חלב, כי הוא בולע את כל הטעם מהסיר (אפי' כשהסיר לא בן יומו כי החריפות מחזירה אותו לטעמו המקורי).

**שוחד:** כל ממונה בהם הציבור אסור לו לקחת שוחד בשביל כל ענין לקדם צרכי היחיד וכדו'. המקבל שוחד חייב להחזיר לנותן כשהנותן מבקש זאת חזרה. במקום שהחיייד שייך לו ובשל כך יש לו סמכות להחליט וסמכות לקבוע כללים, אזי כשיש שניים שמתמודדים על מקום אחד יכול לקחת שוחד. כשנותן שוחד להציל את שלו וא"א בענין אחר נמי שרי. תפתי שובחתי חוי"מ א' וכז'.

**הפטרת משפטים.** הפטרת משפטים זאת הפטרה היחידה שבסוף הפטרה צריך לחזור כמה פסוקים לפני"כ. והנה בשו"ע ובמשנ"י קמ"ה הביאו שיש איסור לקרוא בנביא למפרע. והבעיה גדולה יותר שקוראים בנביא מקלף (חזו"א). כה"ק בטעמא דקרא, וכתב שראוי באמת לקרוא מהפסוקים שאחרי בשביל לסיים בדבר טוב. אך הביא שהסטיפלער הורה בלדרמן לקרוא כמו שכתוב ולא לשנות מהנהג. וכן משנ"י בדרשו

**הלכות שביעית** ערך מתוך שיעורי רבי דוד שריבר שליט"א. **פירות נכרי** (כל ההלכות המוזכרות כאן דינם שונה אחר שהגיע עתן הבעירו ויבואר בעז"ה בנפרד). **שאלה:** קניתי חסה שזכנב עליה 'יבול נכרי' מה המשמעות המעשית של כיתוב זה בשמיטה? **תשובה:** כידוע נחלקו אבות העולם וממנה להלכה למעשה, האם נוהגת קדושת שביעית ביבול הגדל בקרקע בבעלות גוי. הנהוגים כדעה הסוברת שיש קדושת שביעית בפירות הגדלים בקרקע של גוי, צריכים לנהוג בהם קדושת שביעית כמו בשאר פירות הקדושים שקדושת שביעית. עם זאת, ישנם כמה חילוקים בין פירות נכרי לפירות ישראל: **א.** אין איסור ספיחין בפירות של נכרי. **ב.** ל"ע איסור על יבול הנעבד או הנשמר בשביעית, בשונה מיבול ישראל שנחלקו הפוסקים האם השמור והנעבד נאסר באכילה. **ג.** איסור סחורה קדושת דמי שביעית נאמר באופן חלקי וכפי שיבואר בשבועות הבאים א"ה.

**המשך הלכות שבת מתוך מנחת איש לרבי א"ש שפירא שליט"א: המשך בור:** קדירת בשר או קערה של דגים שיש בה מעט רוטב בשוליה, ראה שאין הרוטב נחשב כמין אחר ומותר להוציאו מן הקדירה בכל אופן, אבל אם יש בה הרבה רוטב המעורב עם החתיכות יש להחמיר להחשיב את הבשר או הרוטב כשני מינים. **שכבת שומן** שמצאת מעל הבשר או שכבת שומן הנמצאת בשולי קדירה שיש בה בשר, הרי היא כמין אחר מן הבשר ואין להפרידה מן הבשר אלא באופן המותר, וכל זה הוא באופן שישנו שומן רב וכדומה, אבל מעט שומן אינו נחשב למין אחר מן הבשר ומותר להפרידם זה מזה בכל אופן.

## מדבר שקר תרחק:

**גנות מידת השקר**: מצינו בתורה ובהז"ל לשונות חמורים בגנות מידת השקר: "מדבר שקר תרחק". "שקרת שנאתי וארעבתי", "תועבת ה' שפתי שקר" הדגשה מיוחדת זו לא מצאנו בשאר איסורים. מכך אנו למדים, כי האיסור של שקר, הוא לא רק עצם שינוי דבור מן האמת, אלא המידה הזו של שקר, היא מה שאדם משקר בנפשו את עצמו או את אחרים. אדם הרגיל משקר נהיה שפל ובזוי. בספר החינוך מתוארת מאיסותה של מידת השקר וכך כתוב שם: כי השקר נתעב ונאלח בעיני הכל. אין דבר מאוס ממנו והקמארה והקללות בבית כל אהוביו. השל"ה הקדוש כותב שהרוצה שבניו ילכו בדרך הישרה גם כשאינם תחת פיקוחו יחזיר בהם את מידת האמת. וישריש בהם את חומר השקר אפ"י שיחיה בטילה. וידוע עם שכתבו חז"ל שהמשקר קר מפסיד מחשקר כי זה היה ההסכם של השקר עם ההפסד כשהתחתנו ביניהם בבואם להיכנס לתיבת נח, וכך הם סיכמו שכל השקרני ילכו להפסד. ומאז לא מימשנו ההרוח שיש לו הולך להפסד וכן רק נזוק ומפסיד מהשקר כי משקר אי"א להרוויח ואם הרוויח אז זה לא חשבון בריאות וחיים רח"ל. **ה'ח"ח בשפת תמים כותב**: ואז ולמד שלא נאמר בשום עבירה לשון הרחקה כמו בזו, הצעיר לנו על ההרחקה הגדולה והבחינה הגדולה שצריך לברוח מיה. אפילו מגרר אדם שטון, דהיינו שמוציא בעת מעשה מפיו שום דבר שקר, רק שמקור איזה ענין של שקר, י"כ צריך להתרחק. ואחד מן העמודים שהעולם עומד עליו, הוא האמת. אם כן מי שדובר שקר, כאלו הוא הורס יסודו של עולם. וההפך מזה, מי שזהיר באמת, כאלו מקיים יסודו של עולם. ולבד כל אלו, ישו שבר במדה הרע הזו, הוא חרפת אדם ובוים גם לעיני הכל, שדרך הוא שיתגלו שקריו, וקונה שם רע לעצמו שהוא שקרן ואין בפריו נוכח. וכל קבל דא המדבר אמת, קונה שם טוב לעצמו, ואם לפעמים ישנה מפני השלום וכדומה, יהיה דבריו נשמעין ואפילו לבניו הקטנים מצוה להזהירם תמיד שיתרחקו מדיבורי השקר, כמו שנאמר חנוך לגער על פי דרכו. וכבר הזהירו רז"ל (סוכה מ"ו) דלא לימא איניש ליעוטי לו או לקנות לו שום דבר, ולבד לא כן יחשוב, כדי שלא ילמדו לשקר. אלא אם הבטיח להם, יקיים. וממנו יראו שמקפיד על דבר אמת, וכן יעשו. והמשמר עליהם שמקפיד על ימצא בפיהם לשון שקר ותרמינו, ויגדל בעיניהם עון השקר, באופן שיהרדו בנים ויהירו מאדו, עד שיעשה להם טבע שלא לדבר שקר. **בחז"א** באמנה ובטחון כותב כן: "יראוי לקבועו הדיבורי במידת האמת המתוקנה ולא במדת השקר המוקללת, כי ה'חז"ל החמירו בזה מאד וקלקולה מצויו מאד והפסדיה עצומים". "בן אדם שדיבר שקר לשעונו, צורתו צורת אדם, ויש בו חטא, אלא המתמיד בשקריו צורתו נשקרו, ואיסודו נעדרת". "לכותנת האמת היא אצל חכם לכותנת נפשו ושורש מציאותה, וכל אבקת שקר ממנו והלאה". עוד היה אומר החז"א מי שמחליט לעבור את העולם הזה עם האמת אז הוא יצליח בכל מיני.

**עוד הוסיף הח"ח** שם וכמה גזלה היא מעלת האמת שהיא אחד מן העמודים שהעולם עומד עליהם כמו שאמרו חז"ל, והמתחזק בזה הוא כאלו מקיים את העולם, ומרבה בזה טובה לעולם, כדאיתא בילקוט שמעוני זמזמר פ"ה על הפסוק אמת מארץ נצחא: בזמן שחן אמת בארץ הקדוש ברוך הוא עושה צדקה עם הבריות ומציל אותם מפרועניות וטובה באה לעולם. והוא מקיים בזה המצוות עשה דוהלכת בדרכיו וכדאיתא בספרי על הפסוק ללכת בכל דרכיו: אל דרכי הקדוש ברוך הוא, ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת וגוי'. וידוע שכשהיו באים להרב שטיינמן לקבל ברכה לפני בר מצווה והיו שואלים איזה קבלה לקבל היה אומר לקבל ע"י לומר רק אמת כל החיים. ומקורו מהמדרש שמשופר על בחור שעשה כל החטאים בעולם ובא לבקש תשובה מרבי שמעון בן שטח, ורבי שמעון אמר לו תקבל ע"י רק לומר אמת וכך לא תכשל לעולם וישבע לו על עניין "קטן". והיה היום שנתכונה יצאה מביתה והוא אינו והחל גונב מכל הבא ליד, כשנמר לגנוב הכל, אמר לעצמו איכס תחזור וישאלו אותו האם יודע משהו מהעניין יאלץ לשקר, ואיה שבעותיו מיד החזיר הכל. ומבוא גם בחז"ל שהדובר אמת אינו עיר קודם זמנו וכל ברכותיו מתקיימות, וכסיפור הידוע על עיר קושטה שמעולם לא מת עם אדם כי כולם שם היו דוברי אמת. ומכלל זה אתה שומע לאו ר"ל. לפיכך יראה אדם להרגיל עצמו לאמת את דבריו בכל ענין שיוכל, וידוע על האמת בכל מה שיעבור עליו בין לטוב בין לרע [לבד שלשה הדברים שהחזיר חז"ל לשנות: במסכת, ובפריא, ובאושפיזא, וגם מפני השלום מותר לשנות]. שאלו פעם את רבי יעקב קמניצקי מהו הסוד של אריכות ימיו, והשיב: מהרגע בו עמדתי על דעת לא הוצאתי מפי דבר שקר. (ואמנם עניין הזהירות מדבר שקר כבר הוזכר פעמים רבות בעלון, אך כיוון שהעניין הזה נכתב בתורה שצריך להתרחק ממנו באופן מיוחד נביאו שוב - והפעם עם סיפורים שלא פורסמו בעלון אצלנו) נביא כאן כמה סיפורים על גדולי ישראל כמה נזהרו מעבר בכל. היוצא מפיהם וכמה נזהרו שלא לדבר שקר.

**סיפר השפע חיים מצאנו** על רבי רפאל מברעשאה שכל ימיו עבד על עצמו שלא לדבר שקר רח"ל. בעירו היה מוסר אחד שמסר את ממון הציבור וסיכן את חייהם, והיתה צעת הקהל לדון אותו כד"ן מוסר שניתן להצילו בנפשו, בדרך ערמה הכניסו אותו אל המקוה והשליכו אותו אל דוד המים הרותמים, וכך העבירו אותו מן העולם. כאשר נתפרסם הדבר, הלשינו בני משפחתו על הקהל, ושוטרי העיר חבשו בבית האסורים כמה מחשובי הקהל, ובתוכם יהודי שעליו הלשינו שהורג את אבמה. כמובן שלא היו שום עדים על הדבר, והם הכחישו את הדבר מכל וכל. בהיקבע זמן המשפט שבו יפסקו עונש מיתה על אותו אדם שהרג את המוסר, טענו באי כוחם של בני משפחת המוסר שכל תושבי העיר משקרים ואי אפשר להאמין להם במה שחם מכחישיה את המאורע, ורק יהודי אחד רבי רפאל הוא איש אמת, ואם הוא יבוא לבישת המשפט ויעיד ששאל יהודי לא עשה זאת יאמינו לו ויפטררו אותו מבית כלאו. כל בני העיר חשבו שבזדאי יאמר רבי רפאל להעיד ולהכחיש את הדבר, שהרי על פי התורה מוטל עליו לעשות כן,

## מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

בפרט שאותו אדם עשה כן ברשות והיתר. הלכו בני העיר אליו לבקש ממנו שיבוא להעיד לזכות את היהודי הנידון למוות, וכך לפעמים נענה להם רבי רפאל ואמר שאינו יודע איך יוכל ללכת ולהעיד שקר, והלא הוא יודע את האמת שאדם זה אכן הרג את המוסר. עמיה התחילה אשת הנידון לבכות במר נפשה לפניו, שירחם עליה שלא תישאר אלהמה וילדיה יתומים, והשיב בעלה עשה את מעשהו על פי הלכה ובהוראת הקהל. כל במשך הימים הבאים באו כל אנשי העיר לבקש ממנו שיחוס וירחם על היהודי, והוא באצתו, שכל ימי חייו היתה כל עבודתו להישמר שלא הוצאת מפיו דבר שקר, ואיך יוכל לעת זקנותו להעיד עדות שקר. כל העיר רעשה על הדבר, והביאו אליו רבנים שיבואו ויוכיחו לו שמותו לו להעיד דבר עבור הולאת נפשות, עד שפנה אליהם רבי רפאל ושאל אותם, אם יעדר ואל יוכל למצוא אותו, מה יעשה בדניו של אותו אדם. הלכו וביררו את הדבר ומצאו שאם לא יוכלו השופטים לשאול את רבי רפאל, אזי חבר ברירה ובחעדד ראיות יוצאו את היהודי ההוא לחופשי. נענה להם רבי רפאל ואמר להם, שיתיישב בדעתו על המשפט ויחליט כיצד יעשה. בהגיע העילה לפני המשפט צבאו הרבה אנשים לפני הבית לראות מה יעלה בסופו של דבר, וכן משפחת הנידון עמדה מחוץ לבית ומיירו בבכי, ובתוך הבית הלך לו רבי רפאל אנה ואנה ואמר לעצמו, מה אעשה, הרי מצד אחד איני יכול להניח בשום אופן שיחירו יהודי, ומצד שני הרי הגורא כל עלולמי יודע ענין שבכל ימי חייו לא הוצאתי מפי דבר שקר, והאם לכן הגעתי לימי זיקנה ושיבה שבזקנותי אצטרך להעיד עדות שקר. אז נעמד ואמר, רבש"י, בבקשה ממך שתתחמטני את נשמתו ויהי רוצה לחזור למקור מחצבתי. בתוך כך השכיב עצמו על המיטה וקרא שמע ישראל גוי', ויצאה נשמתו בטהרה.

**באת היללות** הופיע החפץ חיים לפתע בבישיבה בראדן וניספס את הרב הכנמן גאב"ד פוניבז'. כמובן שמיד הוא הגיע ואז חיפש לו הח"ח שהוא מכר קצת ספרים, ויש לו כסף בבית. כרגיל באים אליו יהודים לבקש גמילות חסד, ובהיות שצאה חייב להלוות למי שאינו טבוח שיפרע את חובו, הוא מטכס עשה שלא יהיה נאץ להגיד שאין לו כסף וכשל דבר שקר, ולכן ברצונו הקנות לו את כספו בקניין גמור. **פעם אסא קבוצת** גברים ישיבה בראדן לטובת הישיבה, ובה השתתפו כמה אנשים שבעבר הטיבו רבות עם הישיבה. כשכנסו אל חדרו של החפץ חיים, פנה אחד מהם אל הח"ח ואמר בוודאי זוכר רבינו את בקיורי הקודם בחי"ח איננו זוכר, אלא כבר אדם זקן וחלוש וכח וכן. השיב הח"ח אומנו זוכר, אלא כבר אדם זקן וחלוש וכח הזיכרון אינו כמקודם. ביקש אחד מאנשי הבית לעורר את זכרונו, אז הדבר לא עלה בידו. חשש האישי, כי האורח השטיב עם הישיבה ייגע, ולפיכך ניסה ליצור את הורשם כאלו הח"ח כן זוכר מיהו אישי. אולם הח"ח בשלו איננו זוכר. לאחר שעזב האורח את החדר, התצל האישי לפני הח"ח על שניסה ליצור רושם מוטעה, כאלו הוא זוכר את האורח. עשיתי זאת למען הישיבה - טען. אך הח"ח אמר שטובת הישיבה לא מתירה לשנות מהאמת. **האמרי אמת** לפני הרב מצוה שלו והחליט לקבל על עצמו למרור רק את האמת במשך כל ימי חייו! הוא הסביר את הנימוק לקבלתו זו, שאם ביום הדבר הקשה ביותר לעבור את כל החיים בלי לשקר! ודווקא בשל הקושי שבכך קיבל זאת על עצמו. ואכן בסוף עם ישראל הכתיר רבנו בשם "אמרי אמת" - כמי שכל אמריו אמת! **דבר עזריאל הילדסהיימר** היה מסתובב הרבה במסדרונות השלטון והיה מצליח בכוחו הגדול למנוע גזירות מעם איחיו בני ישראל. והי היום ואל רבי עזריאל הגיע שליח מטעם קהילה הרוקה ובפיו מסר מאת פרנסי אותה קהילה, להתיר מעליהם גזירה נוראת. היה זה בשבת קודש. בגלל קושי הגזירה רבי עזריאל יצא ביום שבת קודש לפעול לביטולה של הגזירה. רבי עזריאל נהג לאשך סגירות שבתקופתו עדיין לא נודעו ממוקיות, ועל כן לעשר הופיע בפני השר, כיבדו בסניגריה משובחת שהחזיק עמו. רבי עזריאל חשני להשיב את פני השר ריקם, ועל כן השיב לו: האם אינך יודע שאיני מעשין! השר שמעו זאת השיב את הסיגריה למקומה, ורבי עזריאל החל לשוחח עמו על אודות אותה קהילה הרחוקה. מה עלה בגורל בני אותה קהילה אין אני יודעשם, עי"ש. מאותה פגשה שאירעה בשבת קודש, פסק רבי עזריאל מלעשן כל ימי חייו. הוא לא הכניס לפיו סיגריה, לאחר אותן מילים שהשמעיו בפני השר!

**מספרים**, שהסבא מקלם עבר פעם על די בית שנשמע בו כיוון נגינה, וביודעתו את הניגון הזה, הרגיש שהמנגן לא כיוון לאמיתו. הסבא דפק על דלתו של המנגן והעיר לו על שגיאתו, כי ראה בכל טעות סטייה מן האמת. **סיפר רבי** משה מינצברג שליט"א: כשהגעתי לגיל בר מצוה הלכתי עם סבי רבי עמרם בלוי להתברך אצל הרב מברסקי. ושאל אותה אחת, עניתי לי דרשה לבר מצוה, ענה סבי: כן. פנה אלי הגר"ז ואמר: איני מרגיש טוב, אבל קצת מה'תורה' שלך אשמע. פתחתי בדברי השיגת אריה, הוא הקשיב ושמר על דברי קושיא אחת, עניתי לו, והוא המשיך לשמוע. כעבור זמן מה, תחב את שתי אצבעותו לשתי אזניו, ואמר: איני רוצה להיות בגדר דובר שקרים, הלא אמרתי שאיני מרגיש טוב ואשמע רק מעט מן הדרשה, והנה תיכף אתה משלים את דבריך, על כן איני רוצה לשמוע עד תום... **סיפר רבי בן ציון אבא שאול**: בעת מלחמות הדמים שספפו את העיר יוסףהתקה בירושלים במלחמת השחרור, גלתה ישיבת פורת יוסף לבית הכנסת צופיני. ראש הישיבה רבי עזרא עטיה התגורר אז בשכונת הבוכרים. נכנסו אצלו שלושה בני ישיבה להיחבן בלילות איסור היתר, והצליחו במבחן. ביקש לתת להם תעודה. כשבא לחתום על התעודה, הבחין שבכותרת הדף נדפס: "ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה". איך יחתום, והוא בעיר החדשה! שמא תאמר ונתן לעיר העתיקה, הרי עת מלחמה היא, והדרך לישיבה עוברת בשוק הערבי המסוכן. הרבנית לא תניחו. די לה בכך שהולך הוא וחזור פעם ביום. מצד שני הבחורים מצפים, ומגיע לעורם מה עשה, לא התספק בגלילות החכמים, כל די לא לעורר תשומת לב הרבנית, לקח עמו את שלוש התעודות, הלך לעיר

העתיקה ועלה לישיבה, חתם שמו וחזר לביתו, להעניק את התעודות. כדי שיהיה זה כתב אמת!

**סיפר רבי שלום שברדון** שפעם דיבר עם רבי אליהו לאפיאן על התפילות בימים הנוראים, ובתוך הדברים אמר לו ר' אליהו שהוא כשהיה מתפלל לפני העמוד בימים הנוראים לא היה אומר מה שכתוב במזמורת תפילה לחון הני העני ממעש נרעש ונפחד מפחד יושב תהילות ישראל. כי היאך יכול לומר "נרעש ונפחד וכז"י - הלא אין זה אמת, וכתוב "דובר שקרים לא יכון לגנב עיני". ופעם הוסיף ר' אליו ואמר: בימים הנוראים אנו אומרים בתפילה "כי יאתה אלוקים אחי ודברך אמת", פירוש: שפת שמים הוא יאמת! ואת האדם ח"ו אינו מדבר אמת, אין שומעים אהיה ללל, כי שם אין שפה אחרת זולת "יאמת!" [ר' שלום עצמו היה לו רעיון משלו - הוא אמר בקול "הנני העני ממעש", אך הוסיף בשקט שתי מילים - צריך להיות - ומיד המשיך בקול "נרעש ונפחד", והציבור לא ידע את סוד השתיקה הקצרה]. אך בשנים מאוחרות יותר היה מדגל על המילים הנני העני ממעש נרעש ונפחד. ומתחיל רק מהמילים לכן באבקש ממך אלוקי אברהם. **סיפר רבי משה** אהרן שטרן שכשהיו שואלים את רבי אליהו לאפיאן מה השעה, חשש שמא לא יאמר את השעה המדויקת, ועל כן היה אומר תמיד, בערך כך וכך. **פעם הוא** תפס שבחור מסוים שקרן אותו, ומאז הוא כבר לא היה מסוגל יותר לדבר איתו, וכשהיה צורך, הוא שלח תלמיד אחר לדבר עם אותו בחור.

**רבי יחזקאל** אברמסקי התכבד בקריאת התנאים בארוסי תלמיד, ותוך כדי הקריאה המקובלת והכתובה בכל הנוסחאות, הבחור "המופלג" וכו', אמר בזה הלשון: החתן המופלג, ואני אומר שזה בחור מופלג באמת, שאם לא היה כזה לא הייתי קורא תיבה זו לומר שקר, והייתי מדגל על תיבת "מופלג". כל זה אמר באמצע קריאת התנאים לעיני כל הנוכחים, ואחר כך המשיך בקריאת התנאים... **במשך תקופה קצרה** נהג רבי יעקב קמניצקי להפעיל במשגיבון של הטלפון שהיה ברשותו "שרות הודעות אוטומטי", היה זה בין השעות שלוש לחמש אחר הצהרים, כל מי שהתקשר באותן שעות שהיו שעות המנוחה של רבי יעקב זצ"ל שמע הודעה מוקלטת שיכול הינו לשוב ולהתקשר אחר השעה חמש. אולם, לאחר זמן קצר חדל להעביר את הטלפון למצב של משגיבון, מפני שנתענוז כל מתקשר הבין מההודעה כאילו אפשר לא להישגי, ולא תמיד אכן נשאר בביתו לאחר השעה חמש, וניתן היה לפרש את ההצעה להתקשר שוב בשעה זו כשקר.

**אחד מתלמידיו** של רבי שלמה זלמן אויערבאך הקשה בפניו קושיא למימדו, ורבי ש"ז רומה שאין כאן מקורם לשאלה כלל, ואמר לו: אני מצטער אך תוך כדי דיבור, תיקן את עצמו, ואמר: לסיחה, אני לא מצטער, אבל אינני מבין את האלתך. שהרי לפי האמת לא חש צער בלבו, וע"ש שמטבע לשון זו הפכה למקובלת ושגורה בפי הרבים, תיקן מיד וגילה דעת: אינני מצטער. **פעם הגיע** רבי שלמה זלמן אויערבאך להשתתף בשמחת נישואין שהתקיימה מחוץ לירושלים. והנה, עם הכניסה לאולם, נישג הישר אל המותן שהיה ראש ישיבה חשוב, וגילה לו: עלי להודיע את האמת, לא הגעתי לעירכם בכדי להשתתף בשמחתכם, אלא להשתתף בשמחה אחרת.

**פעם התקשר** רבי שלמה זלמן אויערבאך לאברך ת"ח, וסיפר לו על קישש חולה שהיה מאושפז בבית-חולים, וכיון שהרופאים אמרו שאין דרך לטעיו לו, הוציאו אותו מבית החולים, ועכשיו הוא נמצא ללא השגחה רפואית. ביקש רש"י מהאברך שיחשוב על עצה כלשהי כיצד ניתן להשיב את החולה אל בית החולים, כיון שמדובר בפיקוח נפש אמיתי. האברך לקח את הדברים ברצינות רבה, והפעיל את מוחו כדי להוציא לפועל תוכנית פעולה שבעזרתה יוחזר החולה לבית החולים. הוא הכניס את החולה למונית, וכשהגיע לשערי בית החולים הוציא את החולה ונשא על גבו היישר לחדר המיון, השכיב אותו על אחת המיטות, והודיע לצוות הרופאים שמצא את האישי ברחוב פיו בירושלים, ואין לו מושג מי הוא, ועל כן עליהם לטפל בו. הרופאים שמעו את הדברים, וניגשו אל החולה ואבחנו שמצבו אכן דורש אשפוז מייד, וטיפלו בו במסירות רבה, תוך שהם מגישים לו את התרופות והטיפולים הדרושים. אך הסתדר העניין על הצד הטוב ביותר. האברך, שהיה שבע רצון מהצלחת המישימה שהוטלה אליו בא אל רש"י בפנים מחויכות ושמחות, ובישר לו שמלא את התפקיד שהוטל עליו, תוך שהוא מתאר את דרך הפעולה שעשה כדי לאשפז את החולה. הוא היה בטוח שר"ז ילחץ את ידו וישארו, ויברכו בחום, אלא שבמקום זה הראה לו פנים זועמתי ואמר לו שאינו מרוצה ממנו. לא ידע האברך על מה ולמה אמר לו שיכעסו עליו, ואז אמר לו רש"ז אני אמנם מודה לך על מה שעשית, אבל מדוע אתה בא אליי בפנים מחויכות שכאלה, הרי לכאורה עשית זאת על ידי איסור שקר, ולמרות שהיית מחויב לעשות זאת בגלל הפיקוח נפש שהיה דבר, אבל מי התיר לך לומר זאת בשמחה כל גדולה! היית צריך לטפל לא את העניין מתוך בבי ולא מתוך שמחה. **סיפר רבי אליהו אבא שאול**: פעם דיבר איתי אבי רבי בן ציון אבא שאול על גנות מידת השקר. היה זה כעריש וחמש או עריש שש שנה לפני פטירתו. ואמר: אני מעיד על עצמי, שעשרים וששים שנה לא הוצאתי שקר מפי. **סיפר רבי אליעזר טורק** בהזדמנות מסוימת זכיתי להיות בעמנו על הרב שך. על הפרק עמדה אז שאלה מסוימת הנוגעת לפעולות עסקנית כלשהי. אך הפעולה הזאת דרשה איזושהי הערמה. הרב שך ראה בעין טובה את הפעולות החשובה הזו, ונחיצותה והשפעתה הטובה על ענייני הכלל לא הייתה בעיניו מוטלת בהספק, אך למרות זאת דחה את ההצעה בשתי ידיים, כיוון שאין כאן ישורת.

**תלמידיו של רבי אברהם יעקב זלזניק** מעידים על מידת האמת החזקה שהייתה טבועה בו, עד שכל הווייתו הייתה אמת צרפה. כל דיבוריו היו מחושבים ומדקדקים לבל ישמעו אותם שום דבר שאינו אמת מחולטים. פעמים אז התבטא בפני תלמידיו: "מיום עומדי על דעתי לא הוצאתי דבר שקר מפי, חוץ משתי פעמים שהוצרתי לשנות מהאמת בעיניי הישיבה לצורך

גמור. רבי אברהם יעקב נזהר ופחד מאד לחתום על טפסים או מסמכים, ובכך לאשר את נכונות הדברים שהרשמים בהם. תלמידי מספרים וכאשר נצרך לחתום על פספי דיווח המגבא לתלמידי הישיבה, היה מוחק את המילים ותוכו כברו שהיו שרומים בטופס, באומרו: היאך אפשר לחתום על דבר כזה? כמו כן כאשר ביקשו ממנו מכתב המלצה או קבשת תרומות וכיוצא, היה מבטי בדקדוק ובעיון בטופס, וברוח מוודה את נכונות הנתונים בריאה ופחד. לעתים נצרך לקחת את המכתב אתו הביתה, כדי ליעין בו ולחשוב שוב האם החתימה פה נכונה. **על רבי משה שמואל שפירא** מסופר, שפעם הגיע נגיד עשיר אשר נאות לתרום אך ורק בניינים למוסדות, ואמנם באותה עת לא היה חסר בניין לשיבת אבי יעקב, אך התפתחות הישיבה היתה צפונית, והיה ברור שתיכף יצדקו לבניין, ולכן יוזמי הפגישה באו בפני רמ"ש ואמרו לו שישכים לקבל בניין, שכן אינו שקר שמעוניינים הם בבניין, שכן מה ההבדל אם זקוקים לבניין היום או מחר. אמנם כשהגיע הנגיד לבית ראש הישיבה, קיבלו רמ"ש במאוור פנים ובחביבות נפלאה, ובשיאה של הפגישה נענה הנדיב ואמר: שמעתי שאתם זקוקים לתרומה, ובכן הנני מרים בזאת את תרומתי לבניין חדש לשיבת באר יעקב. כמו כן הוא הביא שנים כבונותו לתרום מאומה וזולת הבניין. רמ"ש השיבו: מה נעשה, תודה לכבודו, אך אינו זקוקים לבניין... **בדרכי החיים** על רבי מיכל יהודה ליפקוביץ מסופר על אחד שביקש מכתב המלצה עבור הינדאס כלה, רבי מיכל יהודה אמר לכתוב לו את נוסח ההמלצה, והוא יעבור עליו. לאחר כתיבת הנוסח, הוא עבר עליו ואיש, בהקלדה הוסיף המקלית את המילים "מעומק הלב", כשראה את זה רמ"ל הוא אמר שזה שקר לכתוב מעומק הלב, כי אינו מכיר אישית את מי שאוססים בשבילו אז זה לא מעומק הלב.

**לאחר שהרב אלישיב** עבר ניתוח בליבו וחולשתו היתה רבה, נכנס לביתו ובא לקופת ועד הרבנים בכדי להתברך מפיו לרגל השנה הבעל"ט. כאשר עמדו לצלם את הביקור, מיהר אחד הנוכחים להניח לפני הרב אלישיב גמרא פתוחה, כדי שיראה בטלום כיושב ולומד, אולם הוא השיט את הגמרא מלפניו, כשהוא קורא בחלחלה: "זה שקר!". **באחת הברייתות** בהן כובד הרב אלישיב בסנדקאות, ביקש אבי הבן לכבדו גם באמירת הברכות. אך שמעו והוא התקשה לעמוד על רגליו, הפכו את הכיבודים כך, שמי שכובד בעמידה לברכות התכבד עתה באמירת הברכות, ואילו הרב אלישיב התכבד לשאת את התינוק בעת אמירת הברכות. וזאת מפני שהמתכבד בעמידה

**שאלה:** בפרשתנו: כל אלמנה ויתום לא תענון: כל פגוע באלמנות ויתומים כעש בעונש שלא מצינו כמותו בל התורה, וחרה אפי והורגתי אתכם והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתומים, האם איסור חמור זה נוהג רק באלמנות וביתומים או גם בעוד אנשים! **תשובה:** החפץ חיים (פסק שעונש חמור זה נאמר בכל בני אדם האומללים שיש מאד לחיזהו לא לערעב כי בעולש ע"כ הוא בלי שיעור כמבואר בפסוק. וברור שעל כל אדם יש איסור ועונש חמור לצערו, אך באנשים אומללים העונש הוא נורא ואיום. ולכן על האדם לחיזהו מאד מאד בכל מיני זהירויות לא לצער חלילה אלמנה ויתום וכן שאר אנשים שקשה להם, ויעשה כל השתדלות לשמחם כי מכלל לאו אתה שומע להם, וברור שמי שמשתחא את האנשים האלו ואנשים שקשה להם זוכה שהקב"ה בכבודו ובעצמו עושה רצונו ומשפיע עליו שפע ברכה עד בלי די. ביטוח לכל העניינים.

**שאלה:** בפרשתנו מובאת מצווה הללוות לנצרך. עד כמה המצווה הזאת מחייבת אותנו? **תשובה:** החפץ חיים באהבת חסד כותב שהלואה היא חיוב דאורייתא ואין שום היתר לסרב בתנינת הלואה, ואפי' כשיש חשש שהלווה יעשה הרבה כאב ראש עד שיוחזר את ההלואה. ורק באדם רשע שוודאי שלא ישלם אם פעם שרי לסרב. הפנים יפות בפרשתנו כותב שבהשאלת חפצים יש בהם קליקול וכדו' לא נאמר חיוב הנ"ל, אבל שאלת באהבת חסד ס"ל שיש עשה ולא גם בהשאלת חפצים אפי' שמבטלים עי"כ. וכע"כ באור שמח נדרים ט. טו. והנסיון בזה הוא גדול מאוד, והשתלום לפני משתמים בהתאם. ובפנינו פרי"ש הביא סיפור שהתרחש לפני כשנתים וחצי בתחילת שנת תש"פ. רבי הלל קופרמן, שהוא מגולה גמ"ח הכספים הגדול בעולם, התפלל בבית כנסת משכן באב"ד בבעגת שאול בירשליים, ולפתע באמצע שמונה עשרה נפלה על ראשו מגובה עצום מחציה מוזהבית במשקל 300 קילו גרם, כמובן גופו נשבר לגמרי, וראשו ספג חבטה עזה ופוצעת בעומק כמה ס"מ עד שהמוח עצמו נמצא חשוף לאוויר. רבי הלל קרס ואף אחד לא העזי לטפל במוחו השחוק דם, בהשגחה פרטית מופלאה בתוך 40 שניות הופיע במקום דרופוסור המומחה הגדול בארץ לפגיעות ראש ומיד הצליח לקבץ את המקום לפני המוות הבהוט של רבי הלל. התברר שהפרופסור הגיע על שום ממש במקרה ובאקראי, ואם לא הוא, היה נקבע מוות בטוח לרבי הלל. לימים כשרבי הלל התעורר הוא סיפר שבאותו רגע הוא הבין שהוא הולך מהתולם וזה התחילת לומר ויודיו ובד בוד נזכרתי בדברי חז"ל שהתקוטק בחסד גם מידת הדין נוהגת עמו בחסד, והזכרתי לפני הרבש"ע שאני עוסק כל ימי בחסד בגמ"ח הגדול בארץ, ומיד הרגשתי שמישהו נלחם על חיי...

**שאלה:** במה אדם צריך להשיקע כדי לבנות את עצמו כרצון ה'; **תשובה:** כידוע פרשתנו כהמשך לקבלת התורה מרחיבה מאוד במידות טובות ואצילות ולא בשאר מצוות חשובות. ואומרים חז"ל שהטעם לזה הוא משיש שעיקר מרבית התורה היא לעדן את האדם במידות טובות ואצילות. רבי מיכל יהודה ליפקוביץ כותב בזה"ל: אני אומר לאדם שמתוך עובדות קיימות ומסויסן על עשרות שנים, שיסוד הבניין של האדם, איך שבונה את עתידו ומעמידו לכל החיים, לא הכשרונות ושאר הדברים קובעים אלא רק המידות! אם יש לאדם מידות טובות אז יש לו עתיד מזהיר, ואם חו"י המידות הם אחרות, היה רחוק מהכל. מקובל וצלום במשפחה שהסטיפלער היה אומר בשידוכים בלבוק בעיקר את המידות. רבי דב יפה היה אומר שלחיות עם מידות טובות זה גן עדן בעולם הזה והאדם הוא

לברכות רשאי למעשה לשבת, בניגוד לאומר הברכות המחויב לעמוד בשעה שמוציא את תיבותי הבכרה מפיו. כאשר המהול הכריז על הכבודים וקרא בעל קול: "הרב הגר"ש אלישיב מכובד בעמידה לברכות!" דעתו של הרב אלישיב לא הייתה נוחה מן הככרה, ועל כן הוא ביקש מן המהול לשבת ולהכריז: בישיבה לברכות! כאשר מלווי שאלוהו על אמת להקפיד על כך, השיב מן בפשטות: "הרי זו אינה אמת! אני יושב ולא עומד!". **סיפר רבי יצחק זלברשטיין:** פעם הגיעו תלמידי חכם הרב אלישיב כדי בקשה מיוחדת בנוגע למעצרו של תלמיד חכם שהעלילו עליו ועללה שפילה, והמטרה עצה אותו. התסקנים שטיפלו בנושא ביקשו לארגן הפגנה כדי לשכנע את המשטרה לשחררו, ובאו לא הרב אלישיב ואמרו שאם תחוס על השתתפותו בהפגנה, יגיעו לשם מן הסתם רבבות אנשים, והמשטרה לא תוכל להשתלט על העניינים, ותאלץ לשחרר את העצור. השיב הם הגר"ש כיצד אין יכול לחתום על השתתפותי בהפגנה, לא אני וידע שבמציאות לא אוכל להגיע מפאת חולשת. איך אוכל להוציא מפי מילה שאינה נכונה? ואם תבואו ותטענו שהרי הדבר הוא לטובת העצור, אבל צריך לדעת שלא יתכן דבר כזה שמשקר יצאו דברים טובים!

**רבי דב יפה** היה מיוחד במידת האמת, וכבר בצעירותו התבטא עליו מרן ה"חזון איש", זצ"ל שהוא איש האמת'. הוא היה נזהר מכל סדר שקר ואף מברכה של שקר, וכפי שניתן ללמוד ממה שסיפר נאמנו רבי אברהם ישעיהו דצינצר שליט"א: הרבנית היפה ממנתל על הכובעים של שבת - איש י, ועל של חול - אות ח', בכדי שלא יחליפם. לפני כמה שנים קנו לו כובע חדש גדול ויפה, שלא היה סיבה לטעות ולחללפו בשל חול, ואנפ"כ הוא המשיגו שישנו את הכובע שישמש לשבת והועבר לשמש בחול מאות ש' לאות ח'. תמה הרב דצינצר ושאל את המשגיח - הרי אי אפשר להתבלבל בכובע ולחללפו? אמר המשגיח: "מדבר שקר תרחק!" את הכובע שישמש לחול, ראוי שיהיה מסומן חול". **בפעם הראשונה** שהתכבד הרב שטיינמן זצ"ל להיות המסיים בסיום השנים בעמדת רבבות ולומר "הדרן", אמר למקורביו את שני אומר הדרן עלך מסכת נדה וכו' יהיה זה שקר ששמע מהנוסח כאילו סיימתי נדה וזה אנה נכון שהרי לא סיימתי. נדה אחרי שהזמנתיהו, במשך תקופה זו החתיל בלימוד מסכת נדה עד סופה כדי לסיימה באמת עד חגיגת הסיום כדי שלא יהיה דובר שקר, ולמחזור הבא בדף היומי החתיל ללמוד כל הש"ס כי חשש שאם אומר ההדרן על סיום הש"ס מבינים שגם הוא סיים הש"ס, ועשה קביעות לזה

### ידעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל. ערוך בדרך של שו"ת

הראשון שמרויח מזה כי אין כעס, אין קנאה, אין עצב, אין דאגה, אין שנאה וכו'. וידוע שכמעט תמיד ידועם ההיארצייט של רבי ישראל מלסנט בפרשת משפטים שמוס שכל חייו טרח להרשיש עניין זה של מידות טובות.

**שאלה:** איך מצליחים בחיים גם למי שיש לו מזל רע? **תשובה:** בפרשת השבוע מובא ועבדתם את ה' אלו קינים וגוי' והסירותי מחלה מקרבך כל תהיה משכלה ועקרה בארצך, את מספר ימך אמלא. ידוע שאמרו חז"ל שחיים מאושרים תלויים במזל, אך יש דבר אחד שיכול לשנות גם מזל זה שכתב הפסוק עיי' תפילה מעומק הלב, ובלב נשבר. וזה מה שהכח הפסוק עיי' ועבדתם שם את השם שעבודה הוא תפילה אז והסירותי מחלה מקרבך... את מספר ימך אמלא, ועוד דברים נפלאים שהפסוק מבאי. וזה הסוד לכל ההצלחות בעולם וגם למי שמזלו רע מאוד. אז רבותיו בואו נמצא זמן להתפלל. פעם רבי חיים קניבסקי אמר לחיי הרי"ה הדבר הכי פשוט הוא להתפלל, אחי שמח הלא זה הכי קל, אך לפתע הוא ראה שהיצי"ר מוצא לו כל רגע תרוץ אחר למה לא להתפלל וזה הכי קשה למצוא זמן לתפילה. אך באמת היא מועיל. ויש להוסיף שחקרנו לנו משהו הוא מגיע מהבורא ויש להם אמת שנושבו בתשובה, אז אמנם התפילה מועילה אך לא שבים בתשובה לעולה לצוץ לנו צרה אחרית. אז בודאי יש שכל פעם שאם עלינו משהו עלינו להתחזק בעשיית רצון ה'. וכך נפטר מהצרות.

**שאלה:** מה הסגולה של רבי חיים ויטאל לער"ח ור"ח אדר שחל השבוע? **תשובה:** מקובל בשם ר"ח ויטאל יסגולה גדולה לומר כל התהלים בער"ח ויש אומרים גם להתענות אז. ויש בזה עניינים נוראים. וכותב רבי אלימלך בידרמן בבאר הפרשה שדברי ר"ח ויטאל לומר התהלים הוא גם **בראש חודש אדר** וכי"כ החוזה מלובלין. והאהבת שלום כתב שכל החודש הינו עת רצון לתפילה ותחנונים.

**שאלה:** משוכנס אדר מרבים בשמחה, ממת ובמה מקיימים את זה? **תשובה:** דבר ראשון יש להקדים ולומר שיש שיטות שמתחיל באדר א' ויש שיטות שמתחיל באדר ב'. וראוי להחמיר או להקל (כי"כ בטעו) ככל השיטות. רבי חיים קניבסקי אומר שזה מתחיל מב' דראש חודש אדר (י"א שבממולד כל מתחיל) ומקיימים זאת עיי' ויש הסופה בשמחה. רבי חיים עצמו שותה יין כדכתיב ויין ישמח לבב אנוש. ועוד אומר רבי חיים שאם יש לאדם שמחה אז סיום ישתדל לקיימו בחודש אדר. ומי שאין לו שמחה ביין שישמח עצמו בדברים אחרים כגון בגד נאה וחדש וכדו'. ובכ"א חודש של הוא זמן מסוגל לשתות לפי עיי' וישועה. ויש **להוסיף** מה שמוזבא במעשה איש ח"ה קל. פעם הגיע רבי שלום שבדרון לחו"א ואמר לו שהוא אומר בדרשותיו כל מיני בדיחות ואנשים עוררו אותו שזה ליצנות האם להמשיך בכך או לא? אמר לו החו"א ידע לך שקר בכך צריך למסור את השיעורים. והוסיף החו"איש שאילוב בזמנו בליטא היו מרבים באכלו דברים היו פחות ופחות תפסים להשכלה רח"ל. ונתפקידנו היום להתרבות שמחה וחיות בעבודת השם.

**שאלה:** איזה דברים נסתרים מתבררים מדי פעם על חיסון הקורונה? **תשובה:** בעיתונות התפרסם על גבר הודי בשנות החמישים שהיה בנאי כוחו ולפני כ-5 שנים הוא עבר תאונת זרכים קשה מאוד ומאז היה שוכב בבית חולים סיעודי כשהוא משותק כידיו ורגליו וכן אינו יכול לדבר. שבועו שעבר הוא התחסן בחיסון קורונה ויממה לאחר"כ הוא קם והלך כאחד האדם ואף חזר לדבר כרגיל... מן העיתונות.

וביקש מתלמיד חכם שצעיר ממנו בחמישים שנה בערך שיבוא כל בוקר ללמוד עמו שבעה דפים לו יום מלבד שבת, וכך לסיים את הש"ש במהירות ופיה ליום וחודשיים בערך. ובהמשך היה אותו תלמיד חכם מקריא לפניו שבעה דפים פעם בשבוע אחרי ותיקין כדי שסיים הש"ס בידח עם הצבור. **סיפור רבי הלל קופרמן:** פעם כשעמדתי להוציא את הגרסת המוסר הרמב"ם, סיפרתי זאת לרב שטיינמן. ומיד שאלני: מה שהוא חכם על האמת והשקר ראי? וכי חושבים שזה כל כך קל! אני אינני מכיר אדם אחד שאומר רק אמת כל ימי חייו, כשהוצאתי את הספר לאור, כתבתי בדברי ההקדמה על שאמר לו הרב שטינמן אך מעט בשנינו י' ש"כמעט" אין היום אדם בארץ שהינו דובר אמת בתכלית. כשראה את ההקדמה מה שכתבתי בשמו הוא מיד נדחך ואמר זה שקר אני לא אמרתי ש"כמעט", אני אמרתי ש"אין כלל יהודי בדור הזה שאומר רק אמת"...

**מטבע הדברים,** כראש רשת ישיבות וכוללים שמונים אלפי אברכים הוזמן רנ"צ פינקל לאירוועים רבים. הוא היה מקפיד להופיע לאירוע בדיוק בזמן שנאמר לו, למרות שהדבר ידוע שהמנהג הוא שלא לדייק, האמת הפנימית שלו לא סבלה כתימות, והיה מופיע בזמן, גם אם לצורך דיוק על נדרשה המתנה ובזבז של זמנו היקר. לא אחת אירע שהבטיח שישתתף בשמחה מסויימת, ולאחר מכן ראו שבשעה זו מתקיים אירוע אחר, שהיה נחוץ יותר לטובת או לטובת הישיבה שישתתף בו, למרות זאת הקפיד שלא להפר את הבטחתו והתאמץ במאמצים רבים לקיים את דבריו, גם אם הדבר היה קשה מאד. **גם כשנאלץ** לוותר על השתתפות בשמחה אליה הסיכם להגיע, עשה כל מאמץ שלא להפר את דברו. פעם נכנס אחד מאברכי הישיבה להזמין את רנ"צ לשמש כסנדק בשמחת ברית מילה לבנו, רנ"צ בדק ביומנו וראה שבאותו בוקר לא הוזמן עדיין לשמש כסנדק, ואמר לו שבעז"ה יבוא. למחרת נודע שלא יוכל לבוא, שכן באותה שעה נקבע לו תור אצל רופא שזמן רב חיכה רנ"צ להתקבל אצלו. התקשרו במיתו של רנ"צ והתבטאו על כך שלא יוכל להשתתף בשמחה. הלה סבר וקיבל, והוציא את אחד מגדולי הדור בסנדקאות. ביום הברית כששב רנ"צ מהפגישה עם הרופא, זכר את הברית ושאל את נהנו, שראה לו שעדיין לא סיימו את סעודת המצווה, אמר לו הנהג שהברכות עדיין לא גמרו. או אז בחולשתו הרבה נסע לברית כדי לקיים בהטחתו. מלוקט מספר אוצר פנינים ועובדות להרב ברוך גרשוני.

הוא היה מופיע בזמן, גם אם לצורך דיוק על נדרשה המתנה ובזבז של זמנו היקר. לא אחת אירע שהבטיח שישתתף בשמחה מסויימת, ולאחר מכן ראו שבשעה זו מתקיים אירוע אחר, שהיה נחוץ יותר לטובת או לטובת הישיבה שישתתף בו, למרות זאת הקפיד שלא להפר את הבטחתו והתאמץ במאמצים רבים לקיים את דבריו, גם אם הדבר היה קשה מאד. **גם כשנאלץ** לוותר על השתתפות בשמחה אליה הסיכם להגיע, עשה כל מאמץ שלא להפר את דברו. פעם נכנס אחד מאברכי הישיבה להזמין את רנ"צ לשמש כסנדק בשמחת ברית מילה לבנו, רנ"צ בדק ביומנו וראה שבאותו בוקר לא הוזמן עדיין לשמש כסנדק, ואמר לו שבעז"ה יבוא. למחרת נודע שלא יוכל לבוא, שכן באותה שעה נקבע לו תור אצל רופא שזמן רב חיכה רנ"צ להתקבל אצלו. התקשרו במיתו של רנ"צ והתבטאו על כך שלא יוכל להשתתף בשמחה. הלה סבר וקיבל, והוציא את אחד מגדולי הדור בסנדקאות. ביום הברית כששב רנ"צ מהפגישה עם הרופא, זכר את הברית ושאל את נהנו, שראה לו שעדיין לא סיימו את סעודת המצווה, אמר לו הנהג שהברכות עדיין לא גמרו. או אז בחולשתו הרבה נסע לברית כדי לקיים בהטחתו. מלוקט מספר אוצר פנינים ועובדות להרב ברוך גרשוני.

**שאלה:** מה התקנה הטובה שנעשתה בארץ ישראל בשנים האחרונות בנושא הטלפונים היינדים? **תשובה:** עד לפני חמש עשרה שנים כולנו היה לנו פלאפונים לא כשרים, המכשולות שיצאו מהם היו רבות. אמנם לא היה אז כחמטפונים וכדו' אך גם בשרות הודעות רבו המכשולות, ולפני כחמש עשרה שנים תוקנה הפירצה הזאת ומאז רוב רובם של בני התורה מחזיקים מכשירים שאמנם הם מיושנים ודפוקים אך כשרים וזה המסירות נפש שלנו. בימים אלו עומלים ראשי ישיבות אדמו"רים ורבנים למצוא פתרון לבעיה שייצר כאן שר התקשורת שרוצה לבטל את הפלאפון כשר. ואמנם ישנם מגדולי הדור שמעוניינים להכניס ספרים בועדות שמפקחות עיי'. אבל ברור הוא שכולם מעודדים מאוד עניין נשגמים. שיהיה פלאפון כשר, וברור שדעת כל גדולי ישראל ואין בזה מחלוקות כלל וכלל שכל אחד יעשה הכל בשביל להישאר במצב הזה כי המכשולות רבים כחול אשר על שפת הים.

**שאלה:** מה הפררון של הסטיפלער לכאב ראש? **תשובה:** הסטיפלער היה אומר למי שכואב לו הראש להשיב את הראש מתחת ברו מים קרים למשך שתי דקות ונרגע הכאב. (בחורף זה לא גורם לצינון כי הראש קר עם צם). עוד רעיון של הסטיפלער הוא לסגור פה ולנשוש עמוק דרך האוזן כמה פעמים. ואם בצינון עסקינן היה ממליץ הסטיפלער למצוננים לשבת באמבטיה כשדורת הגב מכוסה במים חמים ועיי"נ נרפאים מצינון. אפשר גם עיי" טוש חם על השרדה במשך כמה דקות.

**שאלה:** איך בוניים בין שמח? **תשובה:** יאמר לפחות פעמים ביום מחמאה לבן הזוג וכן לילדים, ורואים פלאות. יש לבדוק כל יום שאומר לפחות פעמיים.

**שאלה:** האם לבחור מתמודד יש לתת לו כל הדרישות שלו? **תשובה:** כתב רבי משה הלל הירש בהסכמה לספר בוסר המלאכים 'ידוע לדאבונו על לא מעט מקרים שיש בנים ובנות שבעוה"ז עוזבים בית הוריהם ועוזבים דרך היידישקייט לגמרי, ולפני שזה קורה בדרך כלל יש מצב בבית של מחלוקות, שהבן או הבת דורשים לעשות דברים שלא מתאימים לדרך הבית, וההורים מקפידים שאי אפשר להתנהג בצורה שונה מהבית, ויש בזה כל הזמן רגש ובעס... וכל זה נגמר עם סוף טרגאי של עזיבת הבית והדת... לדעתי (בליל להיכנס בפרטים וחילוקים בכלל) בשלב שלפני היציאה ויותר מוקדם, צריכים לתת לבן או לבת לעשות מה שרוצים, ובמלוא גיבוי וחום האהבה מהחורים ועל ידי זה הם יחזרו". אמנם אין זה כלל קבוע ויש להתייץ בכל מקרה עם רב מוסק גדול, אבל זה אני יכול להעיד שמעמתי מכ-25 שפחות שמעידים שהדרך הזו עזרה להם. כפי"ד. ויש להוסיף שכשאין ספק לצרכים שחיים אל תתנו להם כסף שאין להם. פשוט תסבירו להם שאין להם את התקציב. זו לא בושה. מה שאין - אין. ואם הם עדיין רוצים את הפניניקיס שלהם, שיתבדדו ויעבדו לפרנסתם בזמנם הפנוי (שהרי אין הם עוסקים בתורה או בלימוד... ויטעמו קצת את הטעם של 'בזיעת אפיק תאכל לחם'. לא ריבוי הכסף יחזיר את הנערים הביתה, אלא פתיחת הלב. אם תרחיבו את הלב ותפתחו אותו, זה יחזיר אותם הביתה. רבי חיים פליסקין.

**שאלה בחושן משפט:** קטן שהזיק האם חיוב לשלם כשגידול? **תשובה:** רוב הפוסקים כתבו שפטור. ומעט כתבו שחי"ב. וכתב הרע"א בשו"ת קמא קנו שזה דעת יחיד ועי"כ פטור.

**מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: הרעיונות שנשלחו לעלון השבוע: א.** איך לחסור את העור מדג סילומון (פילה גדול) בקלות: מניחים אותו בתבנית אפיה בתור על חום של 150 מעלות למשך חמש דקות ולא יותר (אחרת הוא מתחיל להאפית בעצמו) באופן שחזור כלפי מעלה וכשהעור מתחמם הוא מורס במשיכה האות בתכתי שנייה. בזק ומנוסה פעמים רבות. **ב.** על מנת לסחוט לימון לסלט בצורה טובה, יש ללגלג אותו על השולחן עם לחיצה עדינה של היד מלמעלה (כאילו כדי להפריד את היבשר מהקליפה), לקחת שיפוד של חד ולנעוץ בוהירות בתוך הפיטסי, לעומק הלימון. יש להרחיב מעט את החור, להוציא את השיפוד, ואז לסחוט לתוך הסלט.

חידות שונות

חידות שונות

**חידות שונן הפרשה לפי סדר הא-ב. מתאים גם לילדים: א.** במי לא שלח ידו? **אצילו בני ישראל. ב.** פטור של שואל? **בעליו עמו. ג.** את מי לא מענים? **גר. ד.** לך נקרא עני? **זל. ה.** איזה מצווה יש לקיים כשרואה שור או חמור טועה? **באידה. ו.** לישון כך במשורה? **בפרשה: וחדלת מעזוב לו. ז.** מה עושה השמש בשביל לחייב את ההורג מי שבא במחלתו? **זורחת. ח.** בנה של מרים? **חור. ט.** איזה בעל משליכים לכלב? **טרפה. י.** איזה אוזן רוצעים? **ימין. כ. כא.** איזה בעל חיים שתקו קיבל למורה? **בלב. ל.** מה אסור לעשות לבשר וחלב יחדיו? **לבשל. מ.** את מי הורגים? **משפח. נ.** מילה נרדפת לריבית? **נשך. ס.** מה קרא משה באוונת המלך? **הברית. ע.** מצווה הקשורה לשנה השביעית בפרשתנו? **עבד עברי שחרורו בשנה השביעית. פ.** אחד משבעה אומות- **פריז. צ.** מי עוקץ וגורם להיות עוור? **צרעה. ק.** חג בפרשה? **קציר. ר.** אחרי מי הולכים? **רבים. ש.** איזה אברים יוצא העבד? **ת. מילה הכתובה 7 פעמים בשני פסוקים: תחת.**

**חידות פרשת שבוע: א.** 3 מציאות בפרשה. **ב.** למי יש שלוש רגלים בפרשה? **ג.** מי מרוויח בגלל בזיון? **ד.** ששת ימים בפרשה כמה פסוקים? **ה.** שתי שמלות בפרשה? **ו.** איפה בפרשה פסוק מפורש להיתר דבר שהיום או חרס? **חידות ידע תורני: ז.** איך יתכן פרב עשרה טפחים באמצע הרחוב ובמזיד לא כיסה תבור ונפל שם שור ומת ויהיה פטור, כל שטיקים ובלו טריקים: **ח.** איך יתכן ענבים שגרים ללא חשש טבל שביעית ערלה ערבה דרומית היתר מכירה ואנטיגן לא יום צום נקנה מכסף כשר ובכל הקניינים האמורים בתורה והוא לא לפני שחרית קידוש שאלת וחדלה ובכ"ז של להמנע מלאוכלו? **י.** איך יתכן ברך כדן על משקה מסויים ואסור לשלוח ממנו והוא לא יום צום וכו' וכו'? **יא.** איך יתכן עשה עבירה ובגזל זה הרבה מקבלים מלקות שלא חטאו? **חידות לשאלו את הילדים: יא.** המשך המילה לאנטי לפחות 6 אפשרויות? **יב.** איזה חטימה פותחים לפחות 3. איזה הריט כדן הופך אותו לפשוט? **יד.** על מה יושבים והוא לא כסא? **טו.** מתי יושבים על כסא נמוך? **טז.** אמור למעלה מעשר סוגי כסאות?

**תשובות: א.** השבת אבידה. **א.** תצא אש ומצאה קוצים. **אם** לא ימצא הגנב. **ב.** לשנה. **ג.** הגונב שה שמע 4 ולא 5 בגלל שהתבזה. **ד.** כד לו. **כג. כד. ה.** במשכון. **ו.** בהשבת אבידה. **ז.** כא. **אם** אחרת יקח לו, **וברשי"א.** יש חרם דר"א. **אם** זה היה ביום ושור הנפק פטור. **רמב"ם** נוק"מ? **אם** טו. עי"פ ב"ק נד: **ח.** שויע ר"י א נכון להיזהר לא לאכול גרגר ענב שהוא בריה ואין בו כזית כי

**הבעל:** למה היום הקציצות כל אחת בגודל שונה מאד? -

האישה: ביקשת לננון באוכל.

**אוכל** עוגה מניח יד תחת הפה, שלא יפלו הפרורים לרצפה.
**אחור** סיום האכילה מעבר את הדידים לרצפה....

**זוכרים** שלפני 4 חודשים לחצתם על השלט במזגן עד 16 ועוד כעסתם למה לא עושים פחות מ-16 מעלות.

**שק אברים** כשהיפה ארונית של מתכוון סודי לכבוד כ"ו בשבט
**יוקבטיל** פירות ט"ו בשבט, עם פרוי אזני המן, בנגיעות אנטיגן, לא שריוח".

**אבא אומר** לא להתחסן והרופא אומר להתחסן רופא קודם כי אביו מביאו לעוה"ז והרופא מביאו לעוה"ב.

**אני** פותח את הממתקים ואוכל כבר חנות כי כתוב על האריזה "פתח כאן".

**ילד** – **נלחם** עם כולם כדי לא לישון בצהרים. מבוגר – נלחם עם כולם כדי לישון בצהרים.

**משפט** של מורה: לא רק שלא הגעת בזמן אתה גם מאחר? **חדש!** למד אסם במילוי טשונט!

**שיח בחורים** שמפיל: "מה היית בסידר שבועיים, אתה באמיקרון אובמירון.

**תנניהו** הודיע שהכסף שנאסף עבורו ילך ליד שרה.

**התחית שנשמעת** היום היא כמבצע של אוסם 3 פתיתים בעשר.

**אם הייתי** מקבל שקל על כל פעם שאני מגזים הייתי מסודר בחיים.

**הבדואים** לא רוצים אותו בגנג, שלא תטעו.

**מרדף** בצורה הבדואית ליד באר שבע. המשטרה הצליחה להימלט.

**מצדיעים** לממשלת בנט ביטון. בתוך תקופה קצרה הצליחו להוריד את הצפיפות בכיתות מ-30 – 40 בכיתה ל-5 ילדים.

**חוסן ב-** 4 מנות ונפטר. המומחים: אם לא היה מתחסן היה יותר גרוע.

**מיום חמישי** הקרוב יחולקו לתלמידים בדיקות אנטיגן בחינם, ולחורים בדיקות פולגרף.

המץ יוצא במדוייק מהחור שבפיטסי. **ג.** דרך להפריד החלבון מהחלבון בביצים במהירות ונבונות: יש לפתוח את הביצה ללצלת, לקחת בקבוק פלסטיק של חצי ליטר, ללחוץ אותו מעט, לקרב לחמון שבקערה, לשחרר את הלחיצה, ואז לחלמן שטאב במדוייק לתוך הבקבוק. אפשר לעשות כך להרבה ביצים, ואחר כך משחרים אחד אחד לצלחת אחרת ע"י הטייה הזירה של הבקבוק ולחיצה כדי שיפלט החוצה. **ד.** לחסוך ולמנוע עוגמת גוף ונפש, מומלץ לעטוף את המזרונים בניילון נצמד ככה הם נשמרים קיים ונעימים ואין לחץ מביקורי הקטנטנים בלילות סגריריים. זה גם לא מורגש כמו

סדיני הניילון הנמכרים בחנויות. מומלץ לשים גם לכאלו

חידות:

המוכרחים להשתמש בסדיני ניילון בתור הגנה כפולה, והעלות אפסית. **ה.** גיהוך מעיל גשם - לגחץ את המעיל גשם יש אפשרות עם מגנץ - במגנץ קיטור של כפתור הנקרא silk שמגנץ כאלו בדים [בשאר מגנצים יש לבדוק כל אחד לפי המערכת שלו...] יוצא ממש חלק כיאה וכנאה לת"י. **ו.** חידוש ארון בגדים - ארון שקצת ישן כל חייבים להחליף אותו, יש אפשרות לחדש אותו על ידי שקנים זדיות יפות [נמכר בחנויות טמבור] זה כמו תכשיט לארון, אם הוא ממש צבע דהוי וישן אפשר להדביק עליו טפט יפה. (אצלנו מחזיק מעמד הטפט כבר למעלה מעשור ונראה כמו חדש ומודרני.)

חידות:

חוששים לשיטות שבריה חייב בברכה אחרונה. **ט.** שויע רעג. **ד.** המברך הגפן לאחרים והוא לא אוכל עמחם אסור לו לסעד כי צריך קידוש במקום סעודה. **י.** אחד מבני החבורה שחטט פסח על החמץ כל בני החבורה עוברים על לאו זה. משנה ורש"י פסחים סג. **יא.** אחים לצרה. אנטיכוס. אנטישמי. אנטידי. אנטיביטיקה. אנטיגן. **יב.** שולחן. ארון. מיטה. **יג.** כסא כתר. **יד.** ספסל. **טו.** אבלים. **טז.** כסא מסתובב. כסא נח. כסא עם ידיות. כסא מרופד. כסא של רופא שיניים. כסא של אדמו"ר. כסא של המלך. כסא כתר. כסא פלסטיק. כסא הכבוד. כסא של בתי ספר. כסא משרדי. שרפרף.

**חידון נוסף לזרזים: א.** מה זה חצי חצי חציל? **ב.** איך נקרא הגפרור האחרון שנשאר בקופסת גפרורים? **ג.** איך מערבים כוס שוקו פ תרופה? **ד.** לימון שאוכלים אותו בלי לקלף? **ה.** מה אחד משתי אבות, אמהות, בנים? **ו.** מה משותף לחמל, נשפ, לדין? **ז.** שני אחים טועים ביער, אחד יהודי ואחד גוי? **ח.** איזה רופא עובד רק במרחב הפתוח? **ט.** מי שותה מים בלי לבלוע? **י.** איך אפשר לחלק עשר ש"ח לשלושה? **יא.** גשם שיורד על הארץ ולא מרטיב את האדמה? **יב.** ברק שאינו נראה ברקע? **יג.** ספר שלא כתוב בו כלום? **יד.** מי עולה ועולה ותמיד נשאר במינסו? **טו.** איזה ציפוי לחלה קפן משומשום? **טז.** מבושל שאינו מבושל? **יז.** מר שאינו מר? **יח.** מי קורא לגנב?

**תשובות לחידון לזרזים: א.** רבע. חציל. **ב.** גפרור. **ג.** עם כפית. **ד.** קרטיב לימון. **ה.** ארבע. (ארבעה אבות זוניקן, ארבע אמהות, כנגד ארבעה בנים דברה תורה). **ו.** חשבון. **ז.** אחים לצרה. **ח.** רופא שיניים עובד בפה הפתוח. **ט.** אמתיה. **י.** נותנים עשר ש"ח לשלושה ילדים? **י"א.** גשם שיורד על אדמה רטובה. **י"ב.** ברק בן אבינועם. **י"ג.** ספר שגוזז שעורות. **י"ד.** מפלס הכנרת. **י"ו.** פרג. **י"ז.** פרי בשל. **י"ח.** מר. אדון. **י"ח.** פירצה קוראת לגנב (סוכה כו).

**חידון משפיעות מילים לפרשת משפטים: ו' משמעויות למילה שואל: אחד מארבעת השומרים.** לוקח חפץ בשאלה. "וכי ישאל איש מעם רעהו" (שמות כג ג). **שואל - תובע.** "ועתה ישראל מה ה' אלקיכם שאל מעמך" אונקלוס: תבע (דברים יב). **שואל - רוצה.** "מה ה' אלקיך שאל מעמך" תרגום יונתן: בעי (שם). **שואל - שואל שאלה.** "כי ישאלך בך". **שואל - מבקש.** "מה שאלך אסתר המלכה ותנתן לך" (אסתר ז ב). **שואל - מתעניין.** שואל בשאל.

**הגיגים המיועדים למי שיש לו תועלת**

**תגידו מה** שתגידו על בנט, אבל אף ראש ממשלה לא הביא גם שלג וגם רעידות אדמה באותה השנה

**איך שמחה** כשמתח בעל ההגיג.

**לידעת הציבור,** הוסרה ההשחחה ממטבחו של שף שרגא.

**הזומנתי לחבר,** ולא היה נעים לי להגיע בידיים ריקות, אז הבאתי מתנה כמה בדיקות אנטיגן.

**בייביסיטר** ב 1 שח לשעה: תנו לילד שקל ותשלחו אותו לבחור מתנה בהכל בשקל.

**אם אין** לכם סידור לילדים, שימו אותם בשעה 9 בתור של הבדיקות, ובשעה 13 תבואו לאסוף אותם, הם עדיין יחכו בתור...

**חבר הכנסת** מסנור בעאס מרע"מ מאוד מתוסכל מהנטיעות שלמדינה מצבעת בגנג: אני לא מבין מה קורה פה. הרי המדינה מכרה את הקרקעות שלה בערב שנת השיטה וחתמה על מסמכים שכתוב בהם במפורש ש"העברת הבעלות בקרקע עשית בדרכי קנייני ההלכתיים והחוקיים, באופן שנחשב קניין גמור לו בהיבט ההלכתי והן בהיבט המשפטי", אז איך זה שפאאום הם באים ונוטעים עצים באדמה שלא שלהם. על מה הם עובדים פה?!

**למה** ממשלת הרפורמות לא יוזמת רפורמה במערכת המשפט שהתפקד את שופטי הספורט לשופטי צוחר שיוסמכט לפעול כשופטי בג"ץ?

**בשל** ריבוי בבדיקות אנטיגן במערכת החינוך החרדית, שר האוצר שוקל הטלת דמי פיקדון על מטושי הבדיקה.

**מומחי** הקורונה נרדמו. כבר הרבה זמן לא הכריזו על מעבר למתווה חדש.

**שאלה בחו"מ:** עד מדינה, למפרע הוא נפסל או מרגע חתימת עיסקת טיעון הוא נפסל?

**שאלו** כפיט-בנטניק אחד מה אתה עושה אם הרוח מעיפה לך את הכיפה? - מה הכיפה, הוא ענה, תוך כמה ימים אני כבר שם כיפה חדשה.

**בא** לי להמציא סגולה עתיקת יומין שמציעה תררון לכל הבעיות.

**אומרים** שהקור הזה הוא תוצאה של התעננה אצל המזרחי דכור הארץ.

**אלו שניתן להשיג אצלם את העלון**

בית שמש ג', רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. **וכן** בשיבת מרון הגר"ש שטרנבוך - בתקופ הנביא ר' רמה ג'. **בתבנית** ובבית ברוכיים" **באשדוד:** בית הכנסת החד"א רובע ג'. רחוב יצחק הנשיא. **ברחובות** בשיבת מאור התלמוד, אצל החבור **שכל** מי שרואה אותו אומר עליו אשירי יולדתו יש רוט שליט"א. **ברחום** אצל העניי המופלג רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **באופקים** בבית הכנסת נר אליהו. **בקרית גת** בביהכ"ני שומרי אמונים מיום שיש **בעוצם** בשיבת נר זרח. **ברכסים** אצל הדמות ר' רכסים רבי ישיה המאירי שליט"א כולל נר ישראל גבעה ב. מזל טוב להרב עובדיה טרבלסי מרכסים לרגל היכנס בנו בעול תורה ומצוות. רבי עובדיה הוא ראשון לך דבר שבקדושה ומרביץ העלון ברכסים. זה חשוב לנו ולו בהתננה אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון- 052-6903395. **בתפתח תקווה** בבתי הכנסת בניג הדי: בואל האברם. שירת מרים. קהל תסידים. יוצאגן הברון. **י"ו** רבי יואל פינדלר שליט"א מהאגנים הטובים ביותר שיש בעולם. **בצפת:** ביהכ"ני האר"י ומבשרדים של ישיבת צפת ע"י האדם המופלג והנפלא פאר צפת רבי אברם לויסון שליט"א. **במניצטר** אצל הגאון משיירי כנה"ג

רבי שמואל א. הורביץ שליט"א מחשובי וצדיקי אנגליה: 0527633431 ו44725793110.

**לקבלת העלון בפקסי** **של ההתקשר לטלפון:** 03-6180383. **כמו"כ העלון** נמצא בכל העלונים בעיצוב בשם 'לביית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע בקיבוץ גלילות.

**ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל ארבעת השנים האחרונות.** הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקשישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקשישים על פתח תיקיה. מקשישים על תיקיית הורדת גלילות. מקשישים לבית התורני. ומורידים מה שרוצים. להאזנה לשיעורי המערכת של שבת: 0733718054

**כמו"כ ניתן להשיג במיל:** **456alon@gmail.com** **אלון** **alon@gmail.com**
**בלייק** במילי ולכתוב קודם 456 ואח"כ **alon@gmail.com**

**להשתתפות בהוצאת העלון** פתוח: 0527633431. או בינדרים פלוס-השת הכוללים פרסם כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי' במסייעים! עלון בודד עולה לנו 15 אגורות.

**ניתן לקבל את העלון בכתב יותר גדול במייל הנ"ל**